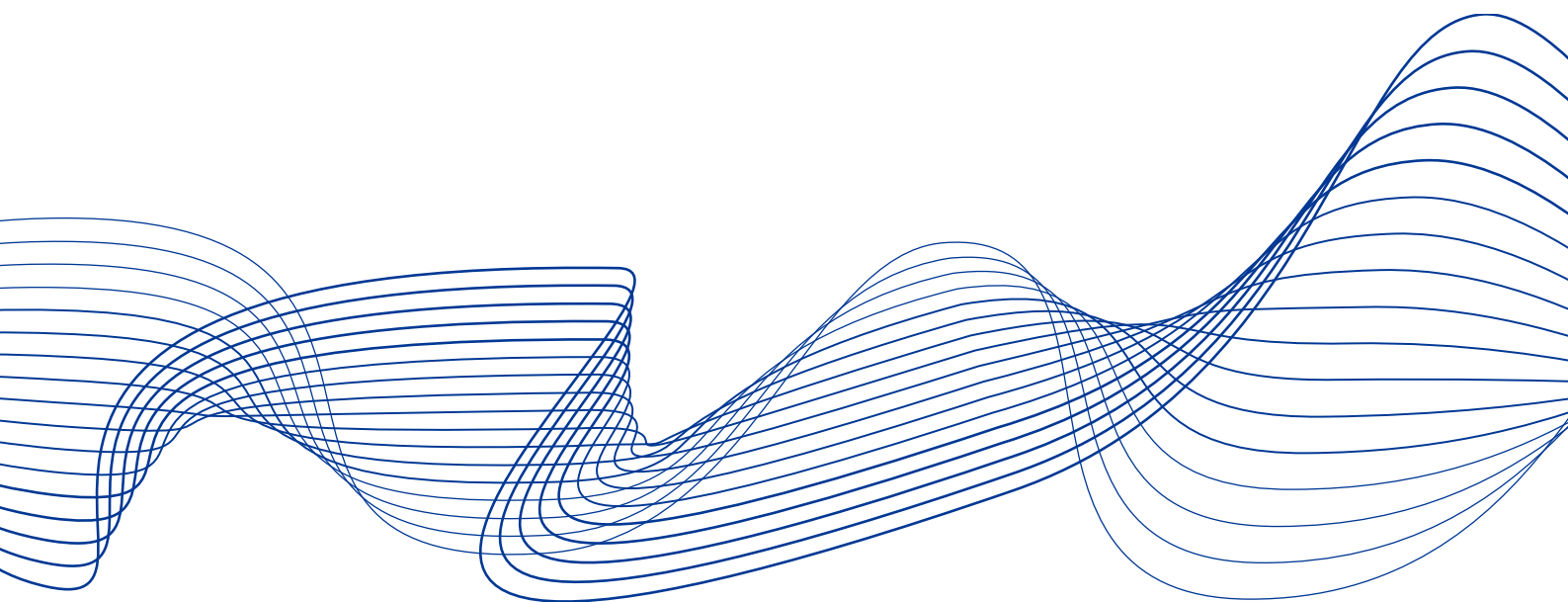

Jaarverslag

2017

ESRB
Europees Comité voor Systemrisico's
Europees Stelsel voor Financieel Toezicht

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	3

Voorwoord

*Mario Draghi,
Voorzitter van het
Europees Comité voor
Systeemrisico's*

Het zevende Jaarverslag van het Europees Comité voor Systeemrisico's (European Systemic Risk Board of ESRB) bestrijkt de periode van 1 april 2017 tot en met 31 maart 2018. Het ESRB heeft de bronnen van systeemrisico's in het Europese financiële stelsel en de Europese economie tijdens de verslagperiode opnieuw nauwgezet gevolgd en vier belangrijke risico's voor de financiële stabiliteit in de Europese Unie (EU) vastgesteld. In dit kader heeft het ESRB de ontwikkelingen in de sectoren commercieel vastgoed en niet-bancaire financiële instellingen geanalyseerd.

Voor de markt voor commercieel vastgoed is, na de publicatie van de aanbeveling van het ESRB betreffende het opvullen van de resterende lacunes in de gegevens, onderzoek uitgevoerd naar mogelijke nieuwe gegevensbronnen. Daarnaast heeft het ESRB een inventarisatie gemaakt van de beschikbaarheid van fysieke gegevens over commercieel vastgoed.

Het ESRB heeft in de verslagperiode ook doorgewerkt aan de ontwikkeling van het kader voor risicomonitoring van de niet-bancaire financiële sector, onder andere door de publicatie van de tweede "EU Shadow Banking Monitor". Het ESRB heeft bovendien in zijn risicodashboard nieuwe indicatoren gepubliceerd voor centrale tegenpartijen en verzekeringsmaatschappijen.

Het ESRB onderkent de potentiële dreiging van cyberaanvallen en heeft daarom het initiatief genomen tot de instelling van een Europese Systemische Cybergroep, waarvan de leden huidig beleid kunnen bespreken en de laatste informatie over nieuwe internationale initiatieven kunnen verspreiden.

Ook heeft het ESRB een aantal conferenties en workshops georganiseerd om de discussie over macroprudentieel beleid te blijven stimuleren. Daarbij valt met name de tweede jaarlijkse conferentie van het ESRB te noemen, die in september 2017 is gehouden en waar een beleidspanel sprak over de juridische aspecten van macroprudentiële regelgeving en het voeren van macroprudentieel beleid dat verder gaat dan de banksector. Ook werden er sessies gehouden over de uitdagingen en toekomst van het bankwezen in de EU, de aanpak van niet-renderende leningen bij EU-banken en risicomonitoring in de schaduwbanksector.

Tot slot wil ik mijn hartelijke dank uitspreken aan Vítor Constâncio, tot mei 2018 Vicepresident van de Europese Centrale Bank, voor de wijze waarop hij het ESRB vanaf het begin heeft ondersteund als lid van de Algemene Raad en van het Stuurcomité.

Samenvatting

In de verslagperiode heeft het ESRB vier belangrijke bedreigingen voor de stabiliteit van de financiële sector in de EU vastgesteld, namelijk: 1) herprijzing van risicopremies in de mondiale financiële markten; 2) hardnekkige zwakke plekken op de balansen van banken, verzekeraars en pensioenfondsen; 3) problemen met de houdbaarheid van schulden bij overheden, bedrijven en huishoudens; en 4) kwetsbaarheden in de schaduwbanksector en besmetting van het bredere financiële stelsel. Net als in de twee voorgaande Jaarverslagen van het ESRB, wordt een abrupte omslag bij de mondiale risicopremies beschouwd als een bijzonder prominent risico voor de financiële stabiliteit. Ten opzichte van de analyse over 2016 zijn de risico's in verband met de zwakke plekken op de balansen van banken, verzekeraars en pensioenfondsen één trede verlaagd, van de categorie hoog risico naar de categorie gemiddeld risico. Verder is het risico van onhoudbare schulden bij overheden, bedrijven en huishoudens met één trede verhoogd, naar de categorie gemiddeld risico.

De bovengenoemde systeemrisico's voor de financiële sector in de EU vormden de basis van het ongunstige macrofinanciële scenario dat het ESRB aan de Europese Bankautoriteit (EBA) heeft gegeven voor de EU-brede stresstest van de banksector voor 2018. Deze risico's kwamen ook tot uiting in de ongunstige scenario's die de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (EIOPA) heeft aangeleverd voor de stresstest van de verzekeringssector voor 2018. Nadere informatie over deze scenario's staat in de integrale Engelstalige versie van dit Jaarverslag.

Het ESRB heeft in 2017 het kader voor wederkerigheid aangepast, met als doel een verdere harmonisatie van de toepassing van materialiteitsdrempels op grond van het de minimis-beginsel. Volgens het nieuwe kader dient een lidstaat die een beleidsmaatregel instelt en om wederkerigheid van deze maatregel vraagt, een maximale materialiteitsdrempel op het niveau van de instelling voor te stellen, waarbij het ESRB beoordeelt of de voorgestelde drempel al dan niet passend is.

Daarnaast heeft het ESRB een aanbeveling gedaan voor de aanpak van systeemrisico's in verband met liquiditeitsmismatches en het gebruik van hefboomfinanciering bij beleggingsfondsen. In de aanbeveling, die was gericht aan de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA) en de Europese Commissie, worden instrumenten voor liquiditeitsbeheer en werkwijzen voor oversight en voor stresstests van de liquiditeit besproken, alsmede uitgebreidere verslaggeving en de operationalisering van bestaande bevoegdheden om hefboomfinanciering te beperken.

Het ESRB heeft zijn werk aan de verdere ontwikkeling van het macroprudentieel kader voor banken voortgezet en daartoe een rapport gepubliceerd over de implicaties van IFRS 9 (International Financial Reporting Standard) voor de financiële stabiliteit. In dit rapport wordt geconcludeerd dat IFRS 9 per saldo een grote verbetering betekent ten opzichte van International Accounting Standard 39 en vanuit het oogpunt van financiële stabiliteit naar verwachting grote voordelen zal hebben, waaronder meer transparantie en tijdiger en meer afdoende verantwoording van kredietverliezen. Uit het rapport kwamen tevens enkele kwesties naar voren die bij de evaluatie van de implementatie van IFRS 9 geanalyseerd moeten worden, zoals het cyclisch gedrag van het model voor verwachte kredietverliezen volgens IFRS 9 en de effecten daarvan op het gedrag van banken. Het ESRB heeft voorts een rapport met specifieke beleidsvoorstellen gepubliceerd over de afwikkeling van niet-renderende leningen (NPL's) in Europa, bij wijze van aanvulling op andere

initiatieven op het niveau van de EU en het eurogebied. Een andere bijdrage aan het macroprudentieel kader voor banken was het ESRB-advies aan de Europese Commissie over structurele macroprudentiële buffers. Daarin werd een aantal veranderingen voorgesteld, en wel een aanzienlijke verhoging van de bufferplafonds voor overige systeemrelevante instellingen, een upgrade van de systeemrisicobuffer, zodat deze ook specifieke bronnen van structurele, niet-cyclische systeemrisico's omvat en veranderingen aan het procedurele kader voor structurele buffers.

Wat betreft de vooruitgang bij de ontwikkeling van het macroprudentieel kader buiten de banksector: het ESRB heeft bijgedragen aan toetsingen van de regelgeving en Europese raadplegingen. In het kader van de herziening van de Europese Marktinfrastructuurverordening heeft het ESRB een rapport uitgebracht dat de effectiviteit en transparantie van het huidige kader moet vergroten. Ten aanzien van centrale tegenpartijen (central counterparties of CCP's) heeft het ESRB gereageerd op een raadpleging van de ESMA over conceptrichtsnoeren betreffende anti-procycliciteitsmargemaatregelen voor CCP's. Daarnaast heeft het ESRB terreinen in kaart gebracht waarop wetsvoorstellen voor een herstel- en afwikkelingskader voor CCP's dienen te worden aangescherpt om beter tegemoet te kunnen komen aan macroprudentiële kwesties. Met betrekking tot macroprudentiële overwegingen voor de verzekeringssector heeft het ESRB terreinen in kaart gebracht waarop het Solvabiliteit II-kader zou kunnen worden versterkt en heeft het opgeroepen tot de ontwikkeling van een geharmoniseerd herstel- en afwikkelingskader voor de verzekeringssector in de gehele EU.

Het aantal door de lidstaten genomen binnenlandse geharmoniseerde macroprudentiële maatregelen is vergeleken met 2016 stabiel gebleven. De jaren 2016 en 2017 komen onderling meer overeen dan de daaraan voorafgaande jaren aangezien in deze periode in de meeste lidstaten werd beschikt over alle elementen van het macroprudentiële instrumentarium van de Richtlijn Kapitaalvereisten CRD IV/Verordening Kapitaalvereisten. De meerderheid van de lidstaten heeft in 2017 enige vorm van macroprudentieelbeleidsactie ondernomen. De meeste maatregelen waren van verkrappende aard om op die manier conjuncturele risico's aan te pakken, waarbij de bovengrens voor de loan-to-value-ratio en de anticyclische kapitaalbuffer de meest gebruikte waren. Daarnaast werd echter ook vaak gebruik gemaakt van de systeemrisicobuffer.

Het ESRB is de implementatie van zijn aanbevelingen blijven evalueren. Gedurende de verslagperiode heeft het ESRB een begin of een einde gemaakt aan de beoordeling van vijf aanbevelingen of subaanbevelingen. De naleving van de aan de EBA gerichte subaanbeveling van het ESRB betreffende de financiering van kredietaanstellingen was, zo bleek uit een beoordeling, volledig. De beoordeling van de ESRB-Aanbeveling inzake geldmarktfondsen is momenteel in volle gang, net als de beoordelingen van zijn Aanbeveling inzake ESRB-richtsnoeren voor het vaststellen van anticyclische bufferpercentages en zijn Aanbeveling betreffende de beoordeling van grensoverschrijdende effecten van macroprudentiële beleidsmaatregelen en van vrijwillige toepassing van wederkerigheid ten aanzien van macroprudentiële beleidsmaatregelen. Enkele elementen van de ESRB-Aanbeveling betreffende de erkenning en vaststelling van anticyclische bufferpercentages voor blootstellingen aan derde landen (d.w.z. landen buiten de Europese Economische Ruimte), ten slotte, zijn eveneens beoordeeld.

Om de bespreking van en het conceptuele denken over het macroprudentieel beleid te vergemakkelijken en verder te ontwikkelen is in september 2017 de tweede jaarlijkse conferentie van het ESRB gehouden. De discussies in het beleidspanel waren vooral gericht op de juridische

perspectieven inzake macroprudentiële regelgeving en de uitvoering van macroprudentieel beleid dat verder gaat dan de banksector. Er werden sessies gehouden over de uitdagingen en toekomst van het bankwezen in de EU, de aanpak van NPL's bij EU-banken en risicomonitoring in de schaduwbanksector.

Impressum

© Europees Comité voor Systeemrisico's, 2018

Postadres 60640 Frankfurt am Main, Duitsland
Telefoon +49 69 1344 0
Website www.esrb.europa.eu

Alle rechten voorbehouden. Reproductie voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan op voorwaarde dat de bron wordt vermeld.

De afsluitdatum voor de gegevens in dit verslag was 31 maart 2018. Voor een verklaring van de terminologie en de afkortingen zie de [ESRB glossary](#) (alleen in het Engels).

ISSN 1977-5210 (pdf)
ISBN 978-92-9472-009-2 (pdf)
DOI 10.2849/934433 (pdf)
EU-catalogusnr. DT-AB-18-001-NL-N (pdf)